

Titulació	Tipus	Curs
Estudis Socioculturals de Gènere	OB	2

Professor/a de contacte

Nom: Maria Bruna Alvarez Mora

Correu electrònic: bruna.alvarez@uab.cat

Equip docent

Zenaida-Maria Andreica

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana haver cursat principis bàsics d'Antropologia social i cultural

Objectius

- Comprendre el gènere com a categoria analítica, constructe i organitzador social des d'una perspectiva transcultural.
- Identificar la variabilitat transcultural dels sistemes sexe/gènere a diferents societats del món, a nivell històric i contemporani.
- Identificar i analitzar el canvi cultural en les relacions de gènere a diferents societats del món.
- Desnaturalitzar i evitar essencialismes en les explicacions sobre la diferència i la desigualtat de gènere.
- Comprendre i analitzar els debats actuals sobre la multiculturalitat i els diferents sistemes sexe/gènere.
- Aplicar la perspectiva interseccional i transcultural a problemàtiques i reptes actuals en el marc de la globalització.
- Comprendre les aportacions i els debats epistemològics principals presentats per l'etnografia feminista i els diàlegs amb l'antropologia i la ciència en general.

Resultats d'aprenentatge

1. CM04 (Competència) Distingir els efectes de les variables sexe i gènere en les anàlisis empíriques.

2. KM09 (Coneixement) Descriure des d'un punt de vista analític situacions quotidianes en què les etnoconcepcions de gènere incideixin en processos concrets de relació intercultural en diferents societats del món.
3. KM11 (Coneixement) Identificar, a partir de materials documentals i de lectures bàsiques (textos etnogràfics i fonts audiovisuals), la incidència que en diferents cultures té l'androcentrisme en la configuració i la intersecció dels diferents eixos de desigualtat social: classe, grup ètnic, sexualitat, expressió de gènere i diversitat funcional.
4. KM12 (Coneixement) Aplicar el coneixement de la variabilitat cultural i de la seva gènesi en textos argumentatius que evitin les projeccions etnocèntriques sobre fenòmens socials diferents dels apreciats a la pròpia cultura, o que puguin manifestar només una aparença similar.
5. SM05 (Habilitat) Analitzar críticament un fet actual des d'una perspectiva etnogràfica de gènere.
6. SM06 (Habilitat) Analitzar fenòmens discursius relacionats amb la construcció i l'expressió de les identitats de gènere adoptant una perspectiva transcultural.

Continguts

Tema 1: Sistemes sexe/gènere: la producció de l'alteritat, la construcció històrica de les relacions de gènere i la seva universalització

Tema 2: Antropologia i diversitats de sistemes sexe/gènere

Tema 3: Etnografies feministes i perspectiva decolonial: eines per l'anàlisi de les societats contemporànies

Tema 4: Globalització, interculturalitat i sistemes sexe/gènere: debats actuals.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	30	1,2	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06
Tipus: Supervisades			
Tutoria individualitzada i en grup	5	0,2	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06
Tipus: Autònomes			
Treball autònom	40	1,6	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06

Aquesta Guia Docent conté tota la informació relacionada amb l'assignatura, per tant, és l'únic document a consultar davant qualsevol dubte relacionat amb l'assignatura i la seva avaluació.

El/la protagonista del procés de ensenyament-aprenentatge és l'estudiant i sota aquesta premissa s'ha planificat una metodologia basada en el treball continuat.

Sobre les sessions:

- L'assignatura es desenvoluparà a través de sessions presencials dirigides, supervisades i de treball autònom.

- Les sessions presencials es realitzaran sempre amb tot el grup classe i es dedicaran a la presentació dels continguts de l'assignatura per part del professorat i professionals convidats, segons el calendari que es penjarà al Campus Virtual a l'inici de curs.
- A les sessions presencials es valorarà la participació activa del grup d'estudiants en l'anàlisi i discussió dels temes proposats pel professorat.

Treball autònom:

- El treball autònom inclou activitats com la lectura i l'estudi comprensiu i analític de textos i el visionat comprensiu i analític de materials audiovisuals, la recerca de referències bibliogràfiques, la recerca d'informació, l'observació i l'escriptura, entre d'altres.

Tutories:

- Les sessions supervisades seran presencials o virtuals (amb cita prèvia) especialment orientades a contribuir al seguiment de l'assignatura i realitzar les activitats d'avaluació. Es recomana fer un mínim d'una tutoria al llarg del curs per fer un seguiment adequat de l'assignatura.

Sobre la comunicació:

- La comunicació es realitzarà a través del Campus Virtual.

Sobre els treballs escrits:

- Els treballs escrits es realitzaran a l'aula:
 - Hauran d'estar identificats amb el NIU;
 - Es podran fer en català, castellà o anglès;
 - Sense errors ortogràfics i/o gramaticals;
 - Amb cites, notes, referències i bibliografia en format APA 7;
- Criteris de correcció:
 - Qualitat de la presentació, format, redacció i referències bibliogràfiques en APA 7;
 - Comprensió, amplitud i profunditat de l'anàlisi de la bibliografia, presentacions i visionats;
 - treballats i la seva relació amb els conceptes de l'assignatura;
 - Presentació d'un text articulat a través d'una argumentació coherent i fonamentada acadèmicament;
 - Vinculació de les presentacions, bibliografies i/o visionats amb exemples etnogràfics provinents de la premsa, la pròpia experiència o l'observació etnogràfica;
- Escala de qualificació: Fins a quin punt s'han aconseguit els objectius assenyalats en els criteris de qualificació?
 - 0: Lliurament fora de termini sense justificació degudament acreditada;
 - 1-4,9: Lliurament no basat en els materials d'anàlisi requerits en cada cas o basat només en una descripció o resum dels materials proposats;
 - 5-6,9: Lliurament d'un text acadèmic articulat basat en els materials proposats;
 - 7-8,9: Lliurament basat en els materials proposats incorporant materials addicionals o exemples etnogràfics, experiència, premsa, observació;
 - 9-10: Lliurament basat en els materials proposats incorporant materials addicionals i exemples etnogràfics, experiència, premsa, observació

Es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Ús de la IA

Ús restringit: Per a aquesta assignatura, es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en tasques de suport com la correcció de textos, traduccions o altres situacions específiques que s'haurien de pactar amb el professorat a través d'una tutoria. L'estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una

reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i el resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de la IA en les activitats avaluable es considerarà falta d'honestedat acadèmica i pot comportar una penalització parcial o total en la nota de l'activitat, o sancions majors en casos de gravetat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assaig individual	40%	30	1,2	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06
Debats	30%	25	1	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06
Qüestionaris sobre lectures obligatorias	10%	12	0,48	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06
Reflexió escrita dels tres debats	20%	8	0,32	CM04, KM09, KM11, KM12, SM05, SM06

Avaluació continuada

ACTIVITAT 1: Qüestionaris sobre cada lectura obligatòria: (10%)

Aquesta activitat individual té com objectiu fomentar la lectura dels textos obligatoris i extreure'n els conceptes clau, i té un pes del 10% de la nota final de l'assignatura.

A través de l'eina qüestionari del campus virtual es dissenyen 8 tests on l'alumnat ha de respondre entre vuit i deu preguntes de cada lectura. Els qüestionaris es respondran en les hores de treball autònom de l'estudiant, i les respostes es coneixeran a l'inici de la sessió dedicada a cada lectura, on es comentaran les preguntes i s'aprofundirà en l'anàlisi del text.

Les lectures obligatòries estan a l'apartat Bibliografia d'aquesta guia docent.

Per tal de poder obtenir el percentatge corresponent a l'Avaluació 1, cal haver completat com a mínim 6 dels 8 tests disponibles dins del termini establert.

Les dates de realització dels tests són: 27 de febrer, 10 de març, 20 de març, 14 d'abril, 24 d'abril, 5 de maig, 15 de maig i 26 de maig.

ACTIVITAT 2: Assaig individual (40%)

Es tracta d'una activitat individual que té per objectiu aprendre a reconèixer i relacionar tres conceptes clau sorgits de tres lectures obligatòries, a través d'un assaig prèviament preparat que es realitzarà a l'aula. L'alumnat té la possibilitat de portar els materials que considerin necessaris per la realització del assaig. Té un pes del 40% de la nota final de l'assignatura.

Les instruccions detallades d'aquesta activitat, així com la seva rúbrica d'avaluació, es penjaran al campus virtual a principi de curs.

La data de realització d'aquesta activitat és el 27 de març.

ACTIVITAT 3: Taula rodona / debat (30%)

Aquesta activitat té com objectiu reflexionar i debatre sobre els reptes del gènere i la transculturalitat en el món contemporani. Es tracta d'una activitat grupal (màxim tres persones) on les estudiants hauran de preparar una taula rodona - debat de tres temes proposats, on hauran de plantejar i debatre conceptes claus d'una lectura obligatòria, una lectura acadèmica escollida de la bibliografia proposada, i una que hauran d'aportar per si mateixos. Aquestes lectures s'hauran de relacionar amb situacions i notícies de premsa.

És obligatori fer una tutoria per poder escollir la lectura optativa proporcionada en aquesta guia, i s'ha de fer abans del dia 17 d'abril de 2025.

Cada dia de debat es realitzaran tres taules rodones de 30 minuts cadascuna. A cada taula rodona s'hauran d'exposar, i debatre, els conceptes i arguments de les autores de les lectures, amb la moderació del professorat de l'assignatura. Així, en el conjunt de les tres taules participaran un total de sis grups per dia.

S'avaluarà la capacitat d'utilitzar els conceptes teòrics de les lectures amb les notícies d'actualitat.

Les dates de realització dels debats són:

12 de maig del 2025: Gènere i Islam

22 de maig del 2025: La reproducció en el món global

2 de juny del 2025: Sexualitats, infàncies i adolescències al món global

Per tal de garantir l'equitat avaluativa, els debats es gravaran amb una gravadora de veu.

L'assistència a tots els debats és obligatòria.

Les instruccions detallades d'aquesta activitat, així com la seva rúbrica d'avaluació, es penjaran al campus virtual a principi de curs.

ACTIVITAT 4: Reflexió escrita dels 3 debats (20%)

Prova escrita individual on cada estudiant farà una breu reflexió dels conceptes teòrics que s'han utilitzat en els tres debats i quins han estat els arguments principals dels què s'han parlat.

Aquesta activitat es realitzarà el dia 5 de juny.

Les instruccions detallades d'aquesta activitat, així com la seva rúbrica d'avaluació, es penjaran al campus virtual a principi de curs.

Avaluació única

L'avaluació única consistirà en una prova sincrònica de tres parts el dia i hora establert per la facultat:

- Activitat 1: un qüestionari de 25 preguntes en 20 minuts totes les preguntes obligatòries (20%)
- Activitat 2: el comentari d'una nota de premsa fent servir tres conceptes claus de tres lectures obligatòries diferents (40%)
- Activitat 3: quatre preguntes sobre el contingut de l'assignatura (40%)

Recuperació

Per a l'alumnat que hagi suspès l'assignatura, és a dir, amb una nota mitjana inferior a 5 en el conjunt de les activitats avaluatives, s'organitzarà una sessió de recuperació dins el període establert per la normativa de la UAB (del 22 de juny al 3 de juliol). No obstant això, l'alumnat que no hagi assolit una nota mínima de 3,5 no serà considerat reevaluable.

No avaluable

En cas que l'alumnat no hagi realitzat el 50% de les activitats avaluatives, és a dir, almenys 2 de les 4 activitats programades, la seva qualificació constarà com a no avaluable. Igualment, l'alumnat que no participi

en cap dels tres debats previstos (ACTIVITAT 3) també serà considerat no avaluable, excepte en cas que presenti un justificant vàlid que acrediti la seva absència.

Bibliografia

Lectures obligatòries

Lectura 1: Rubin, Gayle ([1975]2013). El tráfico de mujeres: notas sobre la 'economía política' del sexo. En Marta Lamas (Comp.), El género: La construcción cultural de la diferencia sexual (pp. 35-96). Universidad Autónoma de México.

Lectura 2: Nanda, Serena (1993). Hijras: An alternative sex and gender role in India. In Gilbert Herdt (Ed.), Third sex, third gender: Beyond sexual dimorphism in culture and history (pp. 373-417). Zone Books.

Lectura 3: Roscoe, Will (1993). How to become a Berdache: Toward a Unfield Analysis of Gender Diversity. In Gilbert Herdt (Ed.) Third Sex. Third Gender. Beyond Sexual Dimorphism in Culture and History (pp. 329-372). Zone Books.

Lectura 4: Spivak, Gayatri Chakravorty. ([1988]2009). ¿Pueden hablar los subalternos? En Laura Meseguer (coord). ¿Pueden hablar los subalternos? (pp. 43-125). Macba.

Lectura 5: Abu-Lughod, Lila, «¿Puede haber una etnografía feminista?», en Alhena Caicedo (ed.). Antropología y feminismo. Popayán-Colombia: Asociación Colombiana de Antropología, 2019 [1988], pp. 15-48.

Lectura 6: Nigst, Lorenz and Sánchez-Garcia, José. (2010). 'Boyät' in the Gulf: Identity, Contestation, and Social Control. Middle East Critique, 19(1), 5-34.

Lectura 7: Molinero Gallego Aranzazu G., & Clemente-Martínez, Chandra Kala (2021). Irregularities in transnational adoptions and child appropriations: Challenges for reparation practices. Childhood, 28(4), 467-476.

Lectura 8: Alvarez, Bruna, Vera, Edith, Contreras, Edgar, & Marre, Diana. (2024). Between surveillance and self-surveillance: What institutionalised girls in Ciudad Juárez (reveal that they) know about sexuality. *Children & Society*, 00, 1-19

Lectures optatives per les taules rodones / debats

Gènere i Islam

1. Adlbi Sibai, Sirin (2016). La economía discursiva de las mujeres, el feminismo y el Islam: el caso de Marruecos. En La cárcel del feminismo (pp. 169-264). Akal.
2. Fernández, Daniel Ahmed (2021). El islam en la globalización LGBTQ: una aproximación queer a las Relaciones Internacionales. Relaciones Internacionales, 48, 85-100.
3. Lambrabet, Asma (2020). El velo (hiyab) de las mujeres musulmanas: entre la ideología colonialista y el discurso islámico: una visión decolonial. En Ramón Grosfoguel (comp.). Feminismos islámicos (pp. 43-70). Bellaterra.
4. Abu-Lughod, Lila (2013). Do Muslim Women (Still) Need Saving? In Do Muslim Women Need Saving? (pp. 27-53). Harvard University Press.
5. Sehlkoglul, Sertaç. (2018) Revisited: Muslim Women's agency and feminist anthropology of the Middle East. Contemporary Islam 12(1), 73-92.
6. Amir-Moazami, Schirin, Jacobsen, M. Christine, & Malik, Maleiha. (2011) Islam and Gender in Europe: Subjectivities, Politics and Piety. Feminist Review, 98(1), 1-8.

La reproducció en el món global

1. Marre, Diana; San Román, Beatriz & Guerra, Diana (2017). On Reproductive Work in Spain: Transnational Adoption, Egg Donation, Surrogacy. Medical Anthropology, 37(2), 158-173.

2. Molas, Anna & Perler, Laura (2024). Intimate Voices in Translational Reproductive Markets. *Medical Anthropology*, 43(8), 673-681.
3. Vlasenko, Polina & Pavone, Vincenzo (2025). Regulation and Altruism as Valuation Mechanisms: A Political Economy of Ova Markets in Ukraine and Spain. *Science, Technology, & Human Values*, 01622439251336630.
4. Deomampo, Daisy (2019). Racialized Commodities: Race and Value in Human Egg Donation. *Medical Anthropology*, 38(7), 620-633.
5. Viera Cherro, Mariana (2021). Las disputas por el parentesco y por la vida: Argumentos religiosos y procesos de acumulación económica en reproducción asistida en Uruguay. *Horizontes Antropológicos*, 27(61), 113-141.
6. Desy, Alexandra, & Marre, Diana (2024). The reproductive journeys of French women over 40 seeking assisted reproductive technology treatments in Spain. *Social Science & Medicine*, 351, Article 116951.

Sexualitats, infancies i adolescències al món global

1. Ferreira do Nascimento Marcos Antonio, Uziel, Ana Paula & Hernández de Garay, Jimena (2018). Young men in juvenile detention centers in Rio de Janeiro, Brazil: gender, sexuality, masculinity and health implications. *Cadernos de Saúde Pública*, 34(2), e00177916.
2. Bhana, Deevia, Govender, Govender, Diloshini & Maphumulo Nondumiso Charity (2025). Heterosexual learners' accounts of gender and sexuality diversity: race, religion, reproduction and ritual. *Pedagogy, Culture & Society*, 1-17.
3. Agud-Morell, Ingrid, & Breull-Arancibia, Valeria (2024). Children's agencies navigating sexism and LGBTI+ phobia in Santiago de Chile's primary school. *Children & Society*, 00, 1-18.
4. Malgosa, Estel. (2024). "My belly tickles! And my vulva too!": Children's conversations about pleasure in Catalonia (Spain). *Children & Society*, 00, 1-17.
5. Spišák, Sanna. (2020). The intimacy effect: Girls' reflections about pornography and 'actual sex'. *Sexualities*, 23(7), 1248-1263.
6. Kamusiime, Annah (2024). 'Crossed the line': Sexuality discourses of motherhood under 15 years in Uganda. *Children & Society*, 00.

Bibliografia adicional

Behar, Ruth & Gordon, Deborah (Eds.). (1995). *Women writing culture*. Univ of California Press.

Butler, Judith (1990). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.

Crenshaw, K. (1991). Mapping the Margins: Intersectionality, Identity Politics, and Violence against Women of Color. *Stanford Law Review*, 43(6), 1241-1299.

Graham Davies, Sharyn (2006). Thinking of Gender in a Holistic Sense: Understandings of Gender in Sulawesi, Indonesia. In Demos, Vasilikie & Texler Segal, Marcia (Ed.) *Gender and the Local-Global Nexus: Theory, Research, and Action* (pp. 1-24). Leeds.

Gregorio Gil, Carmen. (2006). Contribuciones feministas a problemas epistemológicos de la disciplina antropológica: representaciones y relaciones de poder. *AIBR Revista de Antropología Iberoamericana*, 1 (1): pp.22-39.

Haraway, D. (1988). Situated knowledges: The science question in feminism and the privilege of partial perspective. *Feminist Studies*, 14(3), 575-599.

Harris, Olivia & Young, Kate (1979). *Antropología y feminismo*. Barcelona: Editorial Anagrama.

Herd, Gilbert (1993). *Third sex, third gender: Beyond sexual dimorphism in culture and history*. Zone Books.

Karakola, Eskalera (2004). Prólogo. Diferentes diferencias ciudadanías excluyentes: una revisión feminista. En *Otras Inapropiables: feminismos desde las fronteras* (pp. 9-32). Traficantes de sueños.

Lewin, Ellen (2006). *Feminist Anthropology: A Reader*. ProQuest Ebook Central.

Lugones, María (2007). Heterosexualism and the Colonial / Modern Gender System. *Hypatia* 22(1), 186-209.

Mead, Margaret (1949). Male and female: A study of the sexes in a changing world. William Morrow and Co.

Ramírez, Jacobo & Munar, Ana María. (2022). Hybrid gender colonization: The case of muxes. Gender, Work & Organization, 29(6), 1947-1965.

Sciortino, Maria Silvana (2012). Antropología y feminismos en América Latina: hacia una práctica descolonial. En Elena Hernández Corrochano (Ed.). Teoría Feminista y antropología: claves analíticas (pp. 133-151). Madrid.

Programari

Cal tenir instal·lada l'autenticació doble al dispositiu mòbil per poder accedir al Campus Virtual. En el següent enllaç podeu trobar les instruccions d'instal·lació:

<https://si-respostes.uab.cat/inici/gestio-de-paules-de-pas/doble-factor-mfa/com-configuro-l-aplicacio-d-autenticacio>

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català/Espanyol	segon quadrimestre	matí-mixt